

Haundaem Caeuq Raizva

■ Dungz Yij raiz Veiz Yinyiz hoiz

Dahlwg Ahgungh ce youq Bazhih Yauzcuz Yangh haenx gaenq majhung baenzranz, hix haq daengz Lijhuz Yauzcuz Yangh. De hix dwg hohsenjranz, mehlwg song boux couciem ndaej aen ranz haenx, doxliz gig gyawj, cij gek diuz hongh ndeu, mbouj gvaq bak mij gyae. Ahgungh gig sim’ angq, de ndaej seiz mbouj seiz raen dahlwg, song boux hix ndaej dox ciuqgoq lo.

Dangqnaj Dojnuj Segih dwg gizdieg “Yauz yawj lajbiengz” 4A gaep lijyouz funggingj guekgya. Aen ranz ndaw ginggih aeu namhhenj guh saek goek, caeuq Dojnuj Segih doxyungz youq. Aen Yauzvangzfuj ciuq ciuhgeq guh haenx, aen singzbauj yiengh raet gag miz daegsaek haenx, gij ranzlaeuz yiengh vunjbaeb saek raizva Bwzguyauz haenx, aennyenz、gaeu vaiz、loengz roeg caemhcai q haujlai gij yenzsu Bwzguyauz vwnzva baij okdaeuj, hawj daengx aen ginggih miz minzczuz vwnzva daegsaek dangqmaz. Dojnuj Segih haujlai hohsenjranz youq gyawj guh hong, mizmbangj youq aen bouqlaeuj ginggih guh fuzvuyenz, mizmbangj guh bouxsauqranz, mizmbangj camgya coux hek byaujyenj, mizmbangj camgya feihyiz vwnzva langhbaij, mizmbangj cix youq ginggih hai bouq guh lauxbanj. Mbangj mehmbwk, dawz swlgeij bingzciengz guh gij hong faiqcab、hong mae、baengz daemj、lab dwk、doxgaiq nyib daengj, dawz daengz giz baijyenj ginggih guh, gawq ndaej guh ndei gij hong ndaw fwngz, youh ndaej faenh souhaeuj ndeu. Dahlwg Ahgungh youq aen bouqlaeuj ginggih guh fuzvuyenz. Dahlwg Ahgungh vunz singjsak youh coengmingz, Ahgungh naeuz dahlwg mbouj hwnjhag gvaq, hoeng mwh gou aeu veizsin caeuq de gangivah, de rox raiz sawcih, mbouj lumj Ahgungh, cij rox yungh sing’ yaem gangj. Gou cam Ahgungh, dahlwg mbouj hwnjhag gvaq, dwg baenzlawz rox saw ne? Ahgungh naeuz dahlwg bae Gvangjdungh dajgoeng geij bi, gag hag rox saw.

Dingzlai seizgan, Ahgungh cij youq ranzgeq. Aen ranzrin Ahgungh lid lo, hwnq aen ranz yungh daeuj dajciengx ndeu. Aen ranz moq neix gvangqgvi youh seuqsat, ciengz yungh cien suijniz caep baenz, baihlaj suijniz bingzbwd, rug caeuq baihgwnz aen ding yungh benj daeuj gek, yungh daeuj coq haeuxyangz doengh haeuxgwn neix. Hai aen douranz Ahgungh, couh raen gij lwgfeiz gwnz daemzfeiz haenx, riengz gij hoenz ngutngeuj, ndonj haeuj ndaw nohlab venj youq gwnz saeuq haenx bae. Gij nohlab haenx bingznyaenx gvej baenz gaiq cik lai raez, youq ndaw hoenz ndongqndikndik. Cungj heiq ranz raeujrubrub neix, cungj hawj vunz roxnyinh simnet. Seizneix Lijhuz Yauzcuz Yangh gaenq mbouj doengz gaxgonq lo, mbanjmbanj doeng goengloh liux. Ndaw mbanj doeng roen suijniz liux le, lumjnaeuz sawqmwh caeuq seizdaih doxrangh nei, caeuq baihrog lienzhaeh yied daeuj yied lai, aen ci rag doxgaiq gai haenx seiz mbouj seiz haeuj ndaw mbanj daeuj gai giugn caeuq doxgaiq

阿龚留在八圩瑶族乡的女儿已长大成家,也嫁到了里湖瑶族乡。她也是搬迁户,母女俩抽到的房子离得很近,只隔着一条巷子,不过百米的距离。阿龚很开心,她可以不时见到女儿,互相也好有个照应了。

朵努社区的对面是国家4A级旅游景区“瑶望天下”。景区里以土黄色为主色调的房子与朵努社区融合为一个整体。仿古的瑶王府,独具特色的蘑菇城堡,白裤瑶百褶裙造型色彩斑斓的建筑,铜鼓、牛角、鸟笼以及许多白裤瑶文化元素的呈现,使整个景区充满了独特的民族文化特色。朵努社区许多搬迁户就近务工,有的在景区酒店当服务员,有的当清洁工,有的参加迎宾表演,有的参加非遗文化展示,有的则在景区开店铺当老板。一些妇女,把自己日常需要做的轧棉、纺线、织布、蜡染、刺绣等活拿到景区的展演区做,既能完成自己手中的活,又能拿到一份收入。阿龚的女儿在景区酒店当服务员。阿龚的女儿长得水灵又聪慧,阿龚说女儿没上过学,但我和她微信交流时,她能用文字与我交流,不像阿龚,只能语音。我问阿龚,女儿没上过学,是怎么会认字的?阿龚说女儿去广东打工几年,自学的认字。

大多数时间里,阿龚仍然住在老家。阿龚家的石头房子拆了,建起了一个养殖用的生产用房。新建的房子宽敞干净,水泥砖砌的墙体,平坦坦的水泥地面,房间与堂屋上方用木板做了隔层,用于存放玉米等粮食。推开阿龚家的大门,火塘上余留着火星,一缕青烟袅袅升起,窜到悬挂着的腊肉堆里。那些被均匀切割的尺余来长的腊肉,在烟雾里泛着黑亮的油光。这样烟火气十足的画面,莫名地让人感觉心里踏实。现在的里湖瑶族乡已不同往日了,村村寨寨通了公路。寨子里修通了水泥路之后,仿佛突然接通了时代脉搏,与外界的联系渐渐多了起来,小百货商品车隔三差五地进到寨子里售卖食物和日用品,阿龚说不用非得到街上购物了。

阿龚夫妇都没读过书,他们不愿意外出务工,说出去了也不知道能干什么,况且家里还有几个小孩需要照顾。阿龚养牛、养猪,也养鸡。这些年里,我看着阿龚家的牛从四五头变成十几头。牛都是自家母牛产的牛仔,每年除了卖掉的牛,通常保持有十头牛存栏。相比外出务工,阿龚觉得养这些家禽家畜更有把握些,毕竟他们养了一辈子,也养出经验来了。

阿龚家的牛养在深山里,每天安排一个人到山里放牛,放牛的人把牛引到草木繁茂之地去找食,叮叮当当的铃声随着牛群的移动,有节奏地从草木丛中传来,直到牛抬起头,望向远方,脖子上的铃声稀疏,牛肚子圆鼓鼓的,才把牛赶回牛圈,下山时还顺道捡些干柴背回家中。

阿龚住在山坳里,四周尽是山石,没有水田,只有零散的几亩旱地,这个山头几块,那个山头几块。阿龚在土地上种植玉米、黄豆、小米、南瓜、洋芋等耐旱的农作物,等到秋收时,再把那些收成一袋袋装好,搬到马背上,让马驮运,而那些不好驮的南瓜,则用背篓一篓一篓地背回家。种植的农作物,除了卖掉的部分,猪与鸡的主要饲料也就有了着落。

我不知道阿龚的变化是从什么时候开始的。有一个圩日,我到里湖瑶族乡政府办事,打电话给阿龚,问她在老家还是在朵努社区。阿龚说她正从老家来里湖街的路上。大约过了半小时,我的电话铃响了,接通之后才知道是阿龚的新号码,她说她已经来到乡政府门口了。我急忙往乡政府大门走去,远远地就看到阿龚穿着整洁、崭新的百褶裙,站在乡政府大门右侧的一辆女式摩托车旁,手上戴着一副黑色的皮手套,双手互搓着取暖。头上用黑布与白布绳把头发盘了起来,这让阿龚的脸看起来圆润了许多。

ciengzyungh, Ahgungh naeuz mbouj itdingh yaek bae gwnz haw cawx doxgaiq lo.

Ahgungh song gvanbaz cungj mbouj doeg saw gvaq, song boux de mbouj nyienh ok rog bae dajgoeng, naeuz okbae hix mbouj rox guh gijmaz, caiq gangj ndaw ranz lij miz geij boux lwg yaek ciuqgoq. Ahgungh ciengx cwz、ciengx mou, hix ciengx gaeq. Geij bi neix, gou yawjraen cwz ranz Ahgungh daj sei q haj duz bienqbaenz cib geij duz. Gij cwzlwg cungj dwg cwzmeh ranz swlgeij seng neix, binaengz cawzbae gij cwz gai haenx, ciengzseiz lij bauj miz cib duz cwz youq riengh. Caeuq ok rog bae dajgoeng doxbeij, Ahgungh nyinhnaeuz ciengx gij doenghduz neix sim engq mizsoq, aenvih song boux ciengx le ciuhvunz ndeu, ciengx sug lo.

Cwz ranz Ahgungh ciengx youq giz bya laeg, ngoenznaengz baij boux vunz ndeu bae ndaw bya cuengq cwz, boux cuengq cwz yien cwz daengz dieg nywj mwncub bae ra gwn, aen lingz dingding dangdang riengz gyoengq cwz yiengj, miz bouhloh daj ndaw nyoemq nywj cienz daeuj, cigdaengz cwz yo gyaeuj hwnjdaej, muengh coh gizgyae, caj daengz aen lingz gwnz hoz duzcwz sing caxcat, dungx cwz luenzlulu le, boux cuengq cwz cij gyae b cwz dauq riengh, mwh roengz bya lij swnh roen gip saek di fwnz sau j dauq ranz.

Ahgungh youq ndaw rungh, seiqhenz cungj dwg rinbya, mbouj miz naz, cijmiz geij moux reih hawq sanq, aen gyaeuj bya neix geij gaiq, aen gyaeuj bya de geij gaiq. Ahgungh youq gwnz reih ndaem haeuxyangz、duhhenj、haeuxfiengj、lwggva、biek daengj doenghgo naih hawq, caj daengz seizcou mwh dajsou, caiq dawz gij doxgaiq haenx baenz daeh baenz daeh sou ndei cang ndei, buen daengz gwnz laeng max, hawj max dozyinh, hoeng gij gva mbouj yungzheih dozyinh haenx, cix yungh aen loz baenz loz baenz loz aemq dauq ranz. Gij doenghgo dajdaem haenx, cawzle gai bae mbanj di, cujyau lij dang swzliu gueng mou caeuq gaeq.

Gou mbouj rox Ahgungh dwg daj seizlawz hainduj bienqvaq ne. Ngoenz haw ndeu, gou daengz Lijhuz Yauzcuz Yangh Cwngfuj banhsaeh, dwk dienhvah hawj Ahgungh, cam de youq ranzgeq roxnaeuz youq Dojnuj Segih. Ahgungh naeuz de cingq daj ranzgeq daeuj haw Lijhuz. Daih’ iek gvaq le buenq aen cungdaeuz, lingz dienhvah gou yiengj lo, cie p doeng liux cij rox dwg aen hauhmax moq Ahgungh, de naeuz de gaenq daeuj daengz bakdou yangh cwngfuj lo. Gou ganjgaenj byaij bae yangh cwngfuj, daj gizgyae couh yawjraen Ahgungh daenj geu vunjbaeb singjsak, moqsat ndeu, ndwn youq henz aen cimozdoz mehmbwk baihs wix bakdou hung yangh cwngfuj ndeu, fwngz daenj fouq madfwngz ndaem, song fwngz doxfou guh raeuj. Gwnz gyaeuj yungh baengz ndaem caeuq cag baengzhau bwz byoemgyaeuj, yienghneix yawj hwnjdaej aen naj Ahgungh luenzlweng haujlai.